

הלכות ציצית פרק ג

פרק ג

כסות החייב בציצית ואדם החייב בציצית

א.

ד' כנפות

כסות שחייב אדם לעשות בה ציצית מן התורה, היא כסות שיש לה ארבע כנפים או יתר על ארבע,

מידתה

ותהיה מידתה כדי שיתכסה בה ראשו ורובו של קטן המהלך לבדו בשוק ואינו צריך אחר לשמרו ולילך עמו,

צמר ופשתים

ותהיה הכסות של צמר או של פשתים בלבד:

ב.

טלית של שאר מינים

אבל טלית של שאר מינים, כגון בגדי משי ובגדי צמר גפן, ובגדי צמר גמלים, וצמר ארנבים, ונוצה של עזים וכיוצא בהן - אין חייבין במצות ציצית אלא מדברי חכמים, כדי להיזהר במצות ציצית. והוא שתהיה מרובעת או יתר על ארבע, ויהיה שיעורה כשיעור.

שכל בגדים האמורין בתורה סתם, אינן אלא צמר ופשתים בלבד:

ג.

"על ארבע כנפות כסותך" (דברים כ"ב:י"ב) , - ארבע ולא בעלת שלש.

אם כן, ארבע ולא בעלת חמש, תלמוד לומר **"אשר תכסה בה"** (דברים כ"ב:י"ב) , אפילו בעלת חמש או יתר על זה.

ולמה אני מחייב בעלת חמש ופוסט בעלת שלש, ושתייהן אינן בעלי ארבע כנפות, מפני שיש בכלל חמש ארבע.

לפיכך כשהוא עושה ציצית לבעלת חמש או שש, אינו עושה אלא לארבע הכנפים המרוחקות זו מזו מאותן החמש או השש בלבד, שנאמר **"על ארבע כנפות כסותך"**:

ד.

כסות של בגד וכנפיה של עור - חייבת,

היא של עור וכנפיה של בגד - פטורה, שאין הולכין אלא אחר עיקר הכסות. כסות של שני שותפין, חייבת, שנאמר **"על כנפי בגדיהם"** (במדבר ט"ו:ל"ח) , לא נאמר **"כסותך"** אלא למעט שאולה, שהטלית השאולה פטורה מן הציצית שלשים יום, מכאן ואילך חייבת:

ה.

כסות של צמר - עושין לבן שלה חוטי צמר,

וכסות של פשתן - עושין לבן שלה חוטי פשתן, ממנה. ושאר בגדים - עושין לבן של כל מין ומין ממינו, כגון חוטי משי לכסות משי, וחוטי נוצה לכסות נוצה.

ואם רצה לעשות לבן של שאר מינין מצמר או מפשתים - עושה, מפני שהצמר והפשתים פוטרין בין במינין בין שלא במינין, ושאר מינין במינין פוטרין שלא במינין אין פוטרין:

1.

ומה הוא לעשות חוטי צמר בכסות של פשתן או חוטי פשתן בכסות של צמר אף על פי שהוא לבן לבדו בלא תכלת?

בדין הוא שיהא מותר, שהשעטנו מותר לענין ציצית, שהרי התכלת צמר היא ומטילין אותה לפשתן.

ומפני מה אין עושין כן? מפני שאפשר לעשות הלבן שלה ממינה, וכל מקום שאתה מוצא עשה ולא תעשה, אם יכול אתה לקיים את שניהם - הרי מוטב, ואם לאו, יבוא עשה וידחה את לא תעשה, וכאן אפשר לקיים את שניהן:

2.

כסות של פשתן אין מטילין בה תכלת, אלא עושה הלבן בלבד של חוטי פשתן.

לא מפני שהציצית נדחית מפני השעטנו, אלא גזירה מדבריהם, שמא יתכסה בה בלילה, שאינו זמן חיוב ציצית, ונמצא עובר על לא תעשה בעת שאין שם מצות עשה, שחובת הציצית ביום ולא בלילה, שנאמר "וראיתם אותו" (במדבר ט"ו:ל"ט), בשעת ראייה.

וסומה חייב בציצית. אף על פי שאינו רואה, אחרים רואים אותו:

ברכה

3.

מותר לאדם ללבוש ציצית בלילה, בין בחול בין בשבת, ואף על פי שאינו זמנה, ובלבד שלא יברך.

ומאמתי מברך על הציצית בשחר? משיכיר בין תכלת שבה ללבן שבה.
וכיצד מברך עליה, ברוך אתה י"י אלהינו מלך העולם אשר קידשנו
במצוותיו וציונו להתעטף בציצית.

וכל זמן שמתעטף בה ביום - מברך עליה קודם שיתעטף.
ואינו מברך על הציצית בשעת עשייתה, מפני שסוף המצוה הוא שיתעטף
בה:

כבוד התפילין

ו.

ומותר להיכנס בציצית לבית הכיסא ולבית המרחץ.
נפסקו לו חוטי לבן או תכלת - זורקן באשפה, מפני שהיא מצוה שאין
בגופה קדושה.
ואסור למכור טלית מצויצת לגוי עד שיתיר ציציותיה. לא מפני שיש בגופה
קדושה, אלא שמא יתעטף בה, ויתלוה עמו ישראלי, וידמה שהוא ישראלי,
ויהרגנו:

החייבים בציצית

י.

נשים ועבדים וקטנים פטורין מן הציצית מן התורה.
ומדברי חכמים שכל קטן שידוע להתעטף - חייב בציצית, כדי לחנכו
במצוות.

ונשים ועבדים שרצו להתעטף בציצית - מתעטפין בלא ברכה.
וכן שאר כל מצוות עשה שהנשים פטורות מהן, אם רצו לעשות אותה בלא
ברכה, אין ממחין בידן.

טומטום ואנדרגינס חייבין בכולן מספק, לפיכך אין מברכין, אלא עושין בלא ברכה:

יא.

היאך חיוב מצות הציצית,

כל אדם שהוא חייב לעשות מצוה זו, אם יתכסה בכסות הראויה לציצית, יטיל לה ציצית ואחר כך יתכסה בה.

ואם נתכסה בה בלא ציצית, הרי ביטל מצות עשה.

אבל הבגדים הראויין לציצית, כל זמן שלא יתכסה בהן אדם אלא מקופלין ומונחין, פטורין מן הציצית, שאינה חובת הטלית, אלא חובת האיש שיש לו טלית:

יב.

אף על פי שאין אדם מחויב לקנות טלית ולהתעטף בה כדי שיעשה בה ציצית, אין ראוי לאדם חסיד לפטור עצמו ממצוה זו, אלא לעולם ישתדל להיות עטוף בכסות המחויבת בציצית, כדי שיקיים מצוה זו. ובשעת התפילה צריך להיזהר ביותר.

גנאי גדול הוא לתלמיד חכמים שיתפלל והוא אינו עטוף:

יג.

לעולם יהא אדם זהיר במצות ציצית, שהרי הכתוב שקלה ותלה בה כל המצוות כולן, שנאמר "וראיתם אותו וזכרתם את כל מצוות י"י ועשיתם אותם" וכו' (במדבר ט"ו:ל"ט).